

Pasientens prøvesvar (tidligere kalt NILAR)

Samarbeidsgruppe teknisk

12.05.22

Om Pasientens prøvesvar på nhn.no [her](#)
Om Pasientens prøvesvar på ehelse.no [her](#)

Agenda

- Status NILAR
- Behovsgruppens arbeid vs Samarbeidsgruppene
- Status innsending testmeldinger
- Orientering: etablering av Brukerpanel til testformål
- Hvordan løse nekting og utsatt utlevering
- Hvordan blir informasjon fra svarrapporten håndtert i Pasientens prøvesvar og hvilken informasjon blir ikke med
- Dialog om mulighetene av utvidet bruk av rekvisisjonsmeldingen og svarrapport for å inkludere informasjon om nekting og utsatt utlevering
- Hva er ønskelig 1-2 kolonner undersøkelseskode/navn + prøvemateriale?
- Demo kjernejournal
- Oppsummering + neste møte

Status

Utført

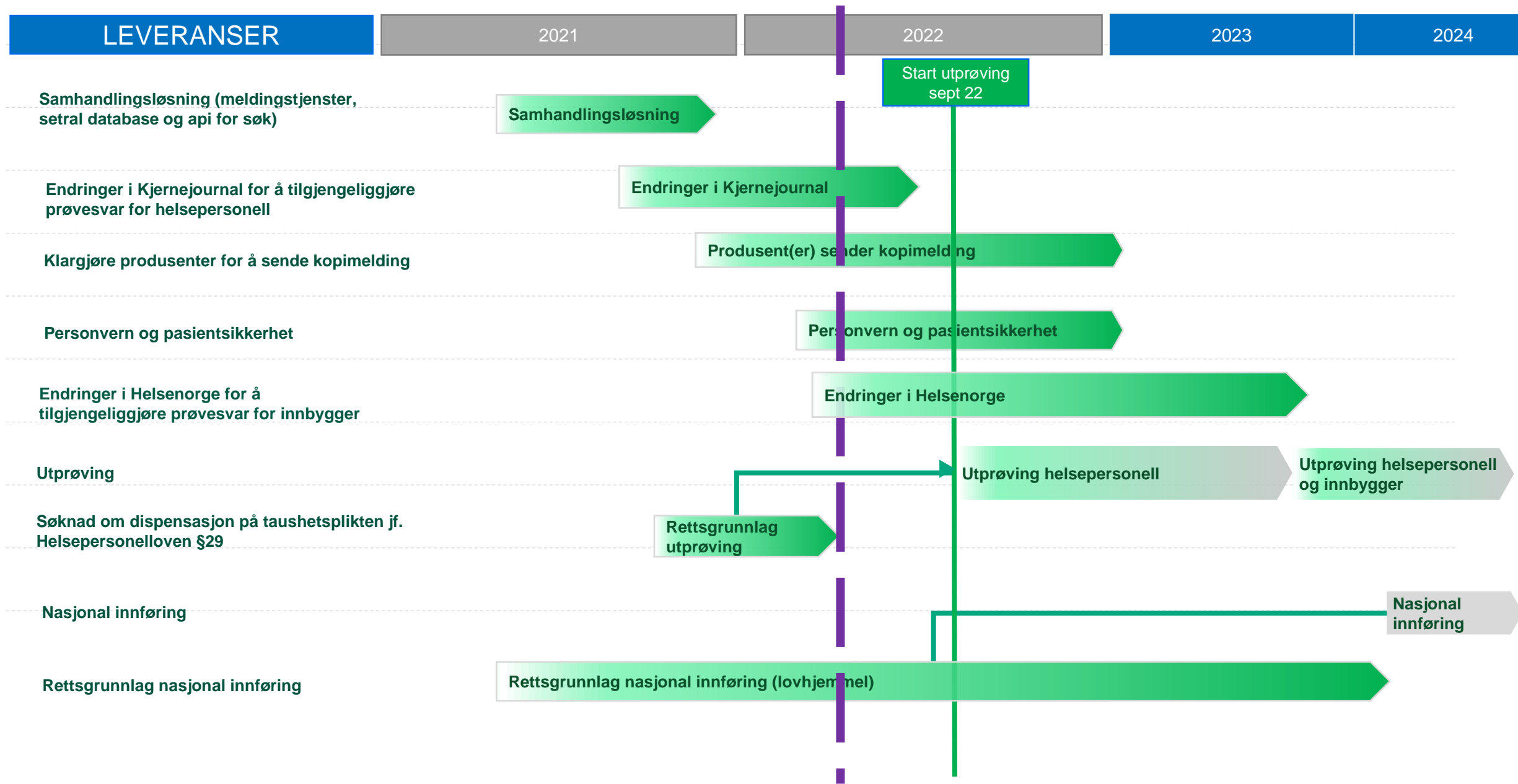
- Ny samhandlingsløsning, meldingsmottak og api utviklet og klar til test
- Mapping av svarmelding til FHIR-områdeprofil ferdigstilt (se gjerne [GitHub](#))
- Tilgjengeliggjøre svarrapporter og prøvesvar utviklet i kjernejournal og klar til test
- Vedtatt og bestilt endringer i PVK og PTS for å ivareta behov personvern, pasientsikkerhet og tilgangsstyring
- Dialog med sektor for innspill og forankring av løsningsvalg gjennom samarbeidsgrupper månedlig siden mai 2021 (se gjerne [nhn.no](#))
- ROS og DPIA
- Klargjort veiledning for innsending av testmeldinger ([nhn.no](#))
- Nytt navn vedtatt: Pasientens prøvesvar
- Vurdering av gjeldene rett
- Vurdering av behov genetikk
- **Søknad om dispensasjon på taushetsplikten jf. Helsepersonelloven §29 for utprøving av Pasientens prøvesvar**

Pågår

- Løfte Meldingsmottak, Samhandlings-nav og NILAR til privat sky
- Test av NILAR-løsningen for helsepersonell (verdikjede fra produsent til konsument)
- Brukerpanel-testing
- Innsending av testmeldinger fra aktører
- Produktbeskrivelse prøvesvar i Helsenorge
- DPIA over på ny mal fra E-helse
- Plan og aktører fase 1 utprøving pågår
- Beslutt hvordan personvern og pasientsikkerhet ivaretas for fase 1 utprøving
- Vurdering av behov og bruk av Whitelist (startet med labkoder)
- Vurdering av behov sekundærbruk

Leveranseplan NILAR 2021-23

Pasientens prøvesvar – vedtak i programstyret

Q1

Q2

Q3

Q4

#12 Pasientens Prøvesvar Sentral løsning

#23 Pasientens Prøvesvar endringer i
kjernejournal

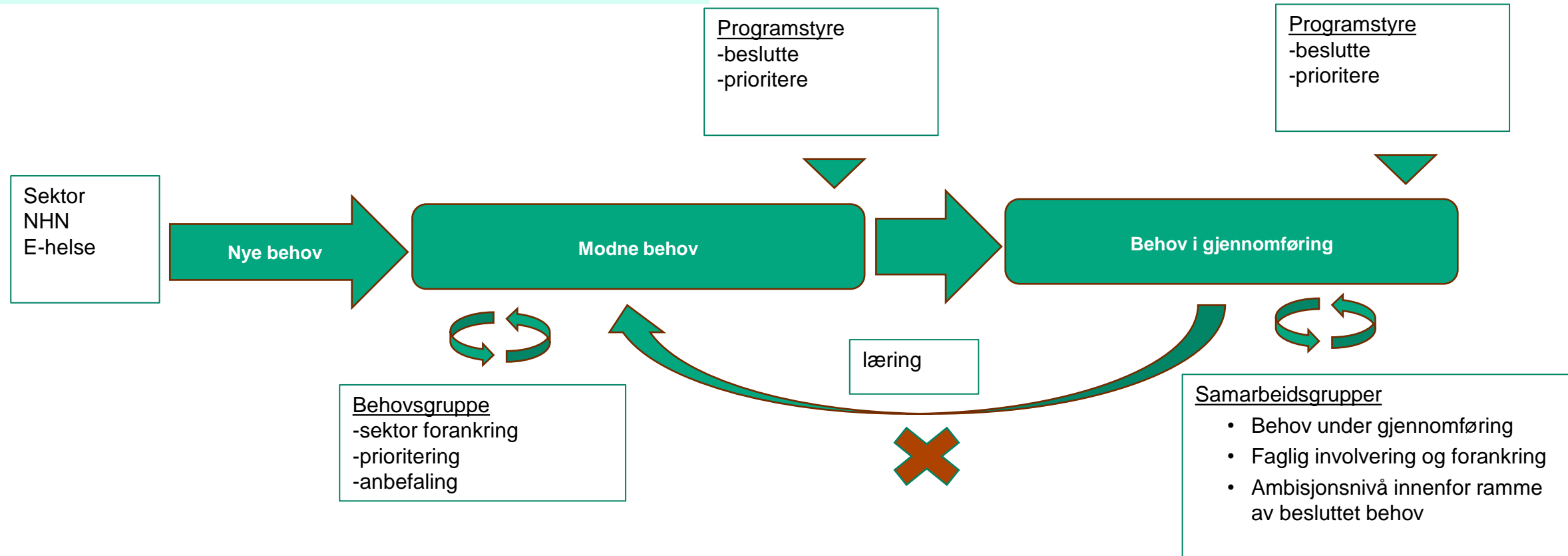
#16 Felles personverntjeneste

#17 Pasientens Prøvesvar Innbyggers innsynstjeneste hels norge

#9 Forberede og gjennomføre utprøving - Pasientens Prøvesvar

Behovsgruppen vs Samarbeidsgrupper

1. Behovsteam NHN
2. Behovsgruppe sektorsammensatt
3. Samarbeidsgrupper Pasientens prøvesvar
 1. Brukerpanel Pasientens prøvesvar

Behovsgruppen

Virksomhet	Representant
Den norske legeforening	Jan Emil Kristoffersen
FHI	Ida Marie Scheie Ørvik
Helse Midt-Norge	Ellen Røyneberg
Helse Nord	Morten Stensøy
Helse Sør-Øst	Yvonne Garshol
Helse Vest	Terje Bremnes
Norsk Sykepleierforbund	Christine Rygg
KS/Oslo kommune	Liv Rossow
Direktoratet for e-helse	Thomas Grimeland
Direktoratet for e-helse	Aina Blix Bjelde
Stavanger kommune	
Kristiansand kommune	
Helsedirektoratet	

Hjemmelekse fra møtet i april

Neste møte i Behovsgruppen er 19. mai

Her er hjemmeleksene de fikk fra forrige møte ift Pasientens prøvevar

2. Hjemmelekse til representanter i behovsgruppen

- Hvilke tiltak gjør sektoren for å utføre oppdrag til sektor i #9 Forberede innføring av NILAR?
- Hvordan ønsker dere videre samarbeid om behovet?
- Hvordan kan representanter i behovsgruppen bidra?
- Hvilke kontakter kan NHN benytte videre for dialog om innsending av testmeldinger?
- Hvilke kontakter kan NHN benytte videre for dialog om planlegging av utprøving?

Status innsending av testmeldinger

Virksomhet	Type	Via
Fürst medisinske laboratorium	Lab	EDI (test)
Unisoft IKT	Lab	EDI (test)
Helse Bergen (Haukeland)	Rtg	Mail (jobber med innsending)
Vestre Viken	Lab	Meldingsvalidator produksjon

- Positivitet hos leverandører, private laboratorium og helseforetak
 - Utfordring for Helse Sørøst, Helse Nord og Helse Vest med at de ikke har test-EDI
 - Helse Nord er nærmest – test-oppføring er på plass for UNN Røntgen, men noen problemer med å nå samsvar
 - Helseplattformen har muligheter for innsending, men er litt opptatt for tiden
- Pågående dialog for å komme videre med innsending etter foretrukket metode
 - 3-5 testmeldinger per fagområder
 - Sikre at vi klarer å håndtere meldingene som sendes – variasjon i innhold
 - Kontaktperson og ressurser, for å koordinere og få oversikt

Brukerpanel kjernejournal

- Behov for et operativt forum for å diskutere visning og funksjonalitet i kjernejournal, gjennom tilgang til testmiljø og testdata
- Sendt ut invitasjon til deltakere i eksisterende samarbeidsgrupper
- Ønskelig med variert sammensetning og 5-10 deltakere
 - Fastleger, leger i sykehus og sykepleier
 - Digitalt møte ca. en time per måned og en til to timer til testing mellom møtene
 - Tilgang gis gjennom IP-adresser
- Mange har allerede takket ja!
 - Andreas Westin (laboratorielege, Helse-Midt)
 - Regin Hjertholm (fastlege)
 - Bent Asgeir Larsen (fastlege)
 - Sven Eirik Ruud (legevakt, Oslo kommune)
 - Yngvild Skåtun Hannestad (avtalespesialist, Helse vest)
 - Rigmor Slålien Gjerdet (sykepleier Bodø kommune)
 - Tonje Florenes (overlege, Helse vest)

Utprøving NILAR

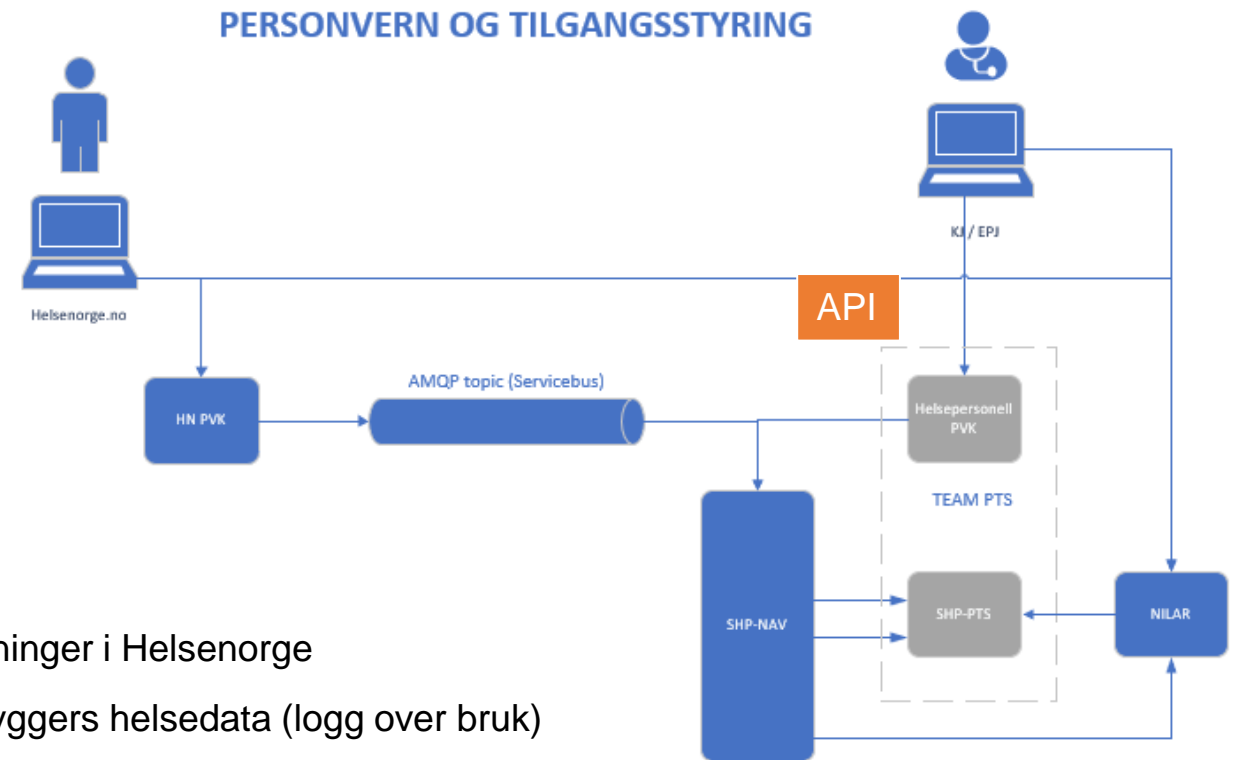

- Sikre tett oppfølging før og underveis gjennom faste møter og dedikert ressurs fra NHN
 - Erfaringsinnhenting- og deling av funn/behov for endringer
 - Mål om å fortsette fortløpende innsending etter periode med oppfølging
- Gjensidig tilgjengelighet gjennom utprøvingen for støtte og avklaringer
- Avhengigheter til vilkår i svaret på «søknad utprøving»
- Avhengigheter til ressurser og «rigg» i RHF, IKT-selskaper, helseforetak og kommune for de neste stegene

Personvern og pasientsikkerhet

- **Helsepersonell** har behov for å nekte innsyn for en bestemt pasient (nekting)
- Helsepersonell har behov for å utsette visning for innbygger et visst antall dager (utsatt utlevering)
- Helsepersonell har behov for å se om pasienten har prøvesvar som er tilgangsbegrenset (i KJ eller EPJ)
- Helsepersonell har behov for å kunne bistå pasient med personverninnstillinger (bl.a. skjerming)

- **Innbygger** har behov for å kunne be om innsyn i personopplysninger i Helsenorge
 - Innbygger har behov for å kunne se hvem som har sett innbyggers helsedata (logg over bruk)
 - Innbygger har behov for å kunne se hva hvilke helsedata som er registrert om seg (registerinnsyn)
- Innbygger har behov for å kunne reservere seg mot at personopplysninger blir lagret i registeret (reservasjon)
- Innbygger har behov for å kunne sperre alle eller enkelte prøvesvar fra å bli utlevert til alle eller enkelte helsepersonell (sperring)
- Innbygger har behov for å kunne sperre for at prøvesvar tatt i en gitt periode blir utlevert

Nivåer for sperring – prinsipp for tilgang

- Nivå 1 – Toppnivå
 - Personell, grupper av personell eller virksomheter
 - Alle nasjonale helseregister
- Nivå 2 – Nasjonale komponenter
 - Knyttes til hvert enkelt helseregister
 - Personell, grupper av personell og virksomheter, samt å kombinere dette med sperring
- Nivå 3 – Lokale fagsystemer
 - Lokale, regionale, private

Toppnivå

Nasjonale komponenter

Lokale fagsystemer

Personverntjenester i både SBL og SHP

Grunnlag for å tilgjengeliggjøre helseopplysninger

Sluttbrukerløsninger/Helsenorge sin personvernkomponent (PVK)

Samhandlingsplattformen sin komponent for Personvern og tilgangsstyring (PTS)

- Innbyggers nasjonale personverninnstillinger fra Helsenorge (PVK)
 - Samtykker og reservasjoner
 - Sperringer for «alt», utvalgt helsepersonell og på informasjonselementer i nasjonale løsninger, herunder Pasientens prøvesvar (dvs. nivå 1 og 2)
- Innbyggers sperringer fra lokale fagsystemer/registre (dvs. nivå 3), samt skjerming
 - Sperring/skjerming registrert lokalt for opplysninger som tilgjengeliggjøres via Samhandlingsplattformen
- Innsynsnekt for innbygger
 - Når opplysninger unntas fra innsynsrett for å hindre fare for liv, helseskade eller andre alvorlige forhold (nekting og utsatt utlevering)

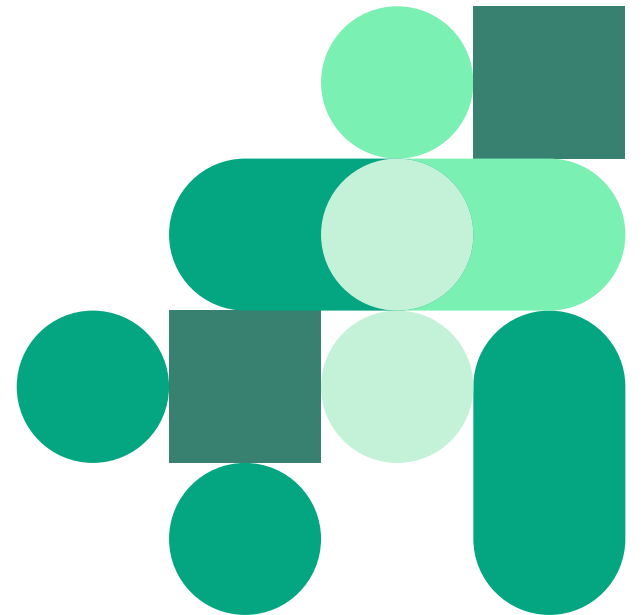
innbyggers personvernrettigheter

PVK er innbygger grensesnitt for å sette fullmakt/personverninnstillinger – PTS samler, konsoliderer og tilgjengeliggjør personverninnstillinger og tilgangsbegrensninger

Stegvis tilnærming til personvern

- **Utprøving – Eget rettsgrunnlag med generelle krav og spesifikke vilkår**
- **Endelig løsning – Egen lovhjemmel med forskrift med spesifikke krav**
- Fast forsinkelse 10 dager – tilpasset forsinkelse parameterstyrt (kun et tall)
- Whitelisting av prøvesvar
- Nekting som følger svarrapport/rekvisisjon (se neste slide)
- Nekting/skjerming fra KJ til Personvern og tilgangsstyring (PTS) via API
- Nekting/skjerming/sperring fra EPJ til PTS via API
- Konsolidering av personverninnstillinger/tilgangsbegrensninger
 - Eskalering av nivå (3 til 2)

Hvordan blir informasjon fra
svarrapporten håndtert i
Pasientens prøvesvar og hvilken
informasjon blir ikke med

Datakvalitet

- God datakvalitet og riktig og enhetlig bruk av svarrapportmeldingen er viktig.
- Lik bruk unngår misforståelser og usikkerhet hos mottaker/leser av svarrapportene
- Økt fokus på god kvalitet på meldingene og standardisert bruk av svarrapportmeldingene vil gi brukerne en mer helhetlig opplevelse av prøvesvarene i Pasientens prøvesvar

Sentrale prinsipper

- All informasjon i en XML-svarrapport skal som hovedregel kunne vises i Kjernejournal
- Innholdet i XML svarrapport blir mappet til FHIR ressurser som Kjernejournal og Helsenorge benytter i sine presentasjoner
- Administrativ informasjon vil kunne bli slått sammen og vises som tekstlig informasjon
- Kun prøvesvar/undersøkelser som er oppgitt med nasjonale koder vil kunne sammenstilles i tabeller og trendvisning
 - Hvilke undersøkelser som skal kunne sammenstilles i en trendvisning/tidslinje vil det jobbe videre med
- Vedlegg vil ikke bli lagret eller vist i NILAR
 - Bruker vil få informasjon om at denne svarrapporten inneholder vedlegg som ikke blir vist
 - Helsepersonell og innbygger som leser en svarrapport som inneholder vedlegg, må selv kontakte avsender for å få tilgang til vedlegg

Utfører og henviser/rekvirent

- Opplysninger om utfører/rekvirent skal hentes fra kontaktopplysninger
 - Opplysninger kan være mangelfulle og berikes da med informasjon fra avsender/mottaker
 - Adresseopplysninger vil ikke bli overført
 - Telefonnummer vil bli vist i Kjernejournal og Helsenorge

Utfører

- Ansvarlig enhet/utførende laboratorium skal alltid oppgis for svarrapporten
- Ansvarlig helsepersonell kan oppgis i tillegg
 - *Message/ServReport/RelServProv*
- Mangelfulle opplysninger vil bli supplert med opplysninger fra avsender
 - *Message/ServReport/ServProvider*

Rekvirent/Henviser

- Opplysninger om rekvirent skal alltid oppgis i svarrapporten. En rekvirent kan være helsepersonell eller helsepersonell med tilhørende enhet.
 - *Message/ServReport/ Patient/ResponsibleHcp*
- Mangelfulle opplysninger vil bli supplert med opplysninger fra mottaker
 - *Message/ServReport/Requester*

Status på svarrapport

Status oppgis i to felt i svarrapportmeldingen.

Verdier fra disse feltene slås sammen i FHIR-mappingen som gir grunnlag for presentasjonen i Kjernejournal.

Begge feltene er obligatorisk og skal ligge i meldingen

- Statusverdi som vises i Kjernejournal bygger på disse statusfeltene
- Message/ServReport/ServType
 - Informasjonen er viktig for endringshistorikk.
- Message/ServReport/Status
 - Dette feltet angir prosessstatus til hele innholdet i svarrapporten.

Statusverdi i kjernejournal

Foreløpig

Endelig

Endret

Tillegg

Kansellert

Pasient og prøvetakningstidspunkt/undersøkelsestidspunkt

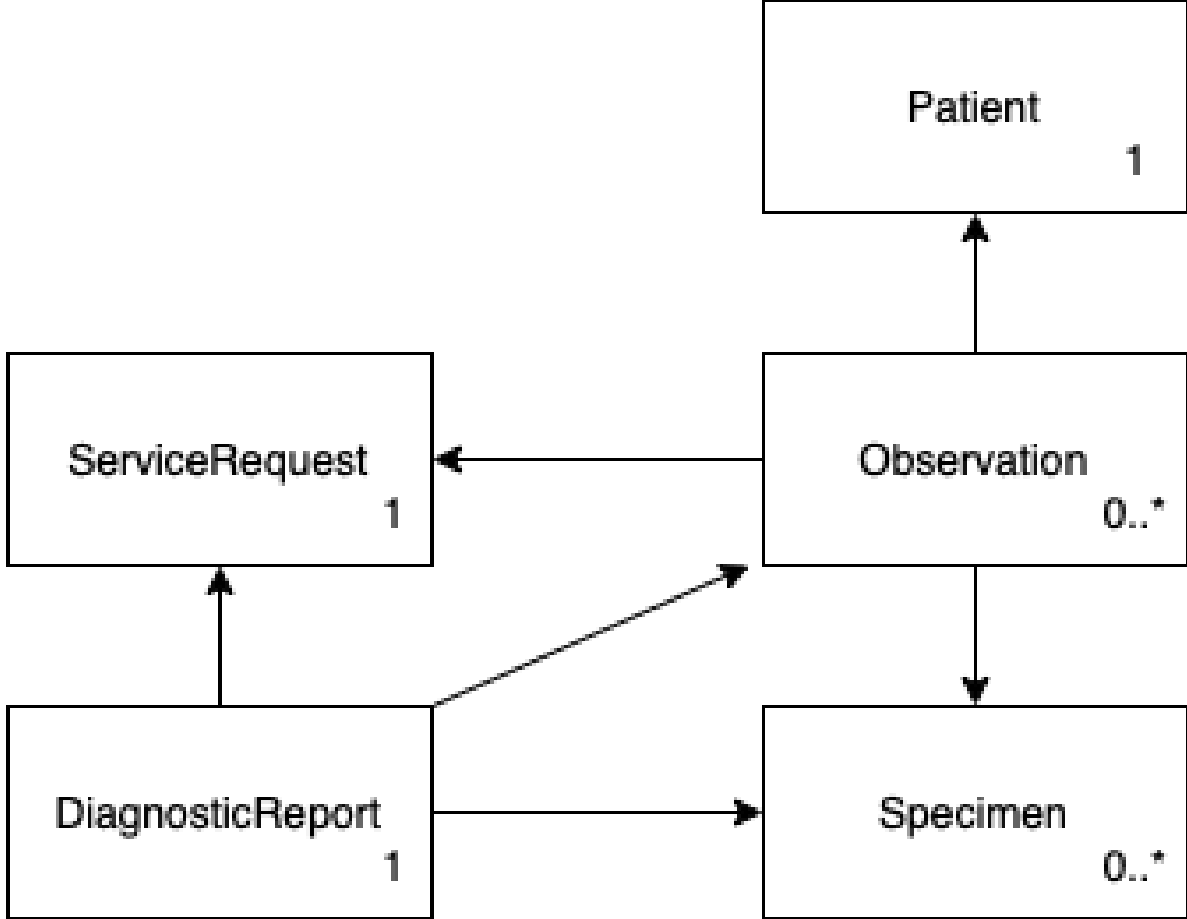
Pasient

- Kun identifikator hentes fra svarrapportmeldingen.
- Øvrige data om pasienten vil hentes fra offisielle kilder

Prøvetakningsdato/Undersøkelsesdato

- For laboratoriesvar vil **prøvetakningsdato** bli benyttet
- For radiologisvar vil **undersøkelsesdato** bli benyttet

Oversikt over FHIR ressurser som blir benyttet

Dialog om mulighetene av utvidet bruk av rekvisisjonsmeldingen og svarrapport for å inkludere informasjon om nekting og utsatt utlevering

Nekting, sperring og utsatt utlevering

Begrep	Forklaring
Nekting	Med nektning menes en mekanisme hvor innbygger blir nektet innsyn i opplysninger i journalen, dersom innbygger ønsker dette selv, eller dette er påtrengende nødvendig for å hindre fare for liv eller alvorlig helseskade for pasienten eller brukeren selv, eller innsyn er klart utilrådelig av hensyn til personer som står vedkommende nær. I en samhandlingsløsning som NILAR, innebærer nektning at helsepersonell sørger for at innbygger ikke får innsyn i utvalgte prøvesvar. Nektning må kunne oppheves når behovet ikke lenger er til stede.
Sperring	Med sperring menes tilgangsbegrensning satt på initiativ fra pasienten, ut fra pasienters rett til å motsette seg deling av helseopplysninger. Dette innebærer at pasienten skal gis mulighet til både å sperre enkelte opplysninger og hele eller deler av en samhandlingsløsning mot at enkeltpersonell eller grupper av helsepersonellgis innsyn.
Utsatt utlevering	Med utsatt utlevering menes en mekanisme som sørger for at prøvesvar gjøres tilgjengelig for innbygger en viss tid (f.eks. 10-12 dager) etter at de er gjort tilgjengelig for helsepersonell. Hensikten er å kunne tilrettelegge for at behandler kan ta kontakt og gi veiledning i tråd med forsvarlig og omsorgsfull helsehjelp, før innbygger selv leser prøvesvarene.

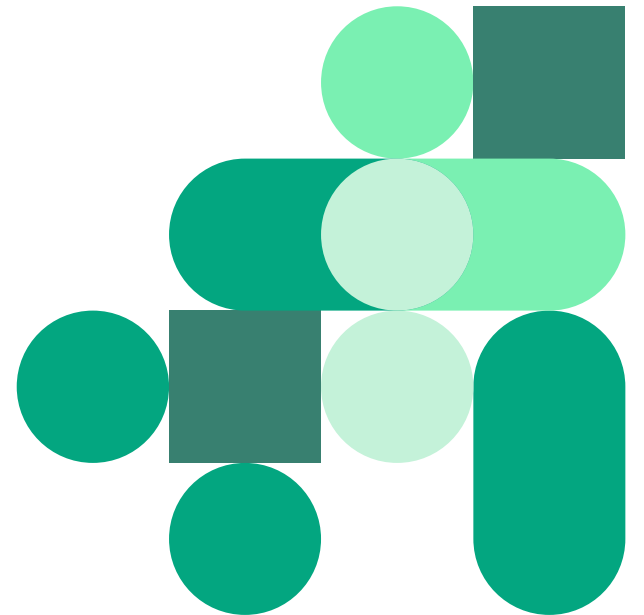
Nekting i Pasientens prøvesvar

- Behov
 - Pasientens prøvesvar har behov for å vite hvilke begrensinger rekvirent ønsker å sette på svarrapporter
- Forslag
 - Inkludere rekvirentens ønske om å nekte pasienten innsyn via rekvisisjonsmeldingen
 - Ta med informasjonen fra rekvisisjonsmeldingen i svarrapporten
 - Rekvisisjonsmeldingen har en struktur som kan benyttes:
 - Kodet kommentar med underliggende struktur
 - Message/ServReq/Comment
 - Denne strukturen kan speiles i svarrapporten for å ta med seg informasjon til Pasientens prøvesvar
 - Vurdere å bruke kodeverk 9603 Sperring og nekting av dokumenter
 - Dette kodeverket benyttes i dokumentdelingsløsninger
 - Kodeverket må tilpasses bruk i Pasientens prøvesvar
 - Kan kodeverket benyttes slik det er i utprøvingen?
 - Bruk av strukturen i meldingene må dokumenteres
- Hva kreves for å inkludere denne informasjonen i aktuelle system?
 - Rekvirering - EPJ og rekvisisjonsløsninger
 - Svarrapporter - LAB/RIS
 - Organisatorisk - opplæring

Sperring og utsatt utlevering

- Sperring
 - Settes av pasient eller av helsepersonell på vegne av pasient
 - Foreløpig ikke planlagt å gi denne informasjonen i rekvisisjonsmeldingen
- Utsatt utlevering
 - Under arbeid
 - Utprøvingen gjelder helsepersonell sin tilgang via kjernejournal

Hva er ønskelig 1-2 kolonner
undersøkelseskode/navn +
prøvemateriale?

Demo kjernejournal

Innlogget som: **Gard Tandberg** / Lege - Munkholmen Legesenter
Skriv ut kjernejournal

Annikén Ånglegård
 120500 50295 / Kvinne [21 år]
 Kjernejournal opprettet 06.08.2017

OM PASIENTEN
LEGEMIDLER
VAKSINER
KRITISK INFO
BESØKSHISTORIKK
JOURNALKOKUMENTER
PRØVESVAR
NILAR
INNSTILLINGER

Svarrapporter

27.03.2021
27.03.2022
Analysesøk

HJELP

Hovedområde
Rapportstatus
Prøvemateriale
Laboratorium
Rekviert

Søk

Nullstill filter

Dato	Hovedområde	Rapportstatus	Prøvemateriale	Laboratorium	Rekviert	
20.09.2021	Laboratoriemedisin uteno...	Endelig	Serum, Plasma, Blod	Mykke Plasm, Bioingeniør, tel:73112233	Magnar Koman, LIS1	Åpne
01.06.2021	Laboratoriemedisin uteno...	Endelig	Serum, Plasma, Blod	Ben Reddik, Bioingeniør, tel:55975000	Rekvi Rent	Åpne
01.03.2021	Radiologi og nukleærmed...	Endelig		Klinikk for bildeagnostikk, Gastroenteret, tel:7282...	Aurora Borealis	Åpne
15.12.2020	Radiologi og nukleærmed...	Endelig		Klinikk for bildeagnostikk, Gastroenteret, tel:7282...	Erasmus Montanus	Åpne
10.11.2020	Laboratoriemedisin uteno...	Endelig	Serum, Plasma, Blod	Ben Reddik, Bioingeniør, tel:55975000	Solan Gundersen, LIS1	Åpne
14.09.2020	Laboratoriemedisin uteno...	Endelig	Serum, Plasma, Blod	Gaus Dahl, Bioingeniør, tel:23070000	Kommunelege Brumund Dahl	Åpne
15.07.2020	Laboratoriemedisin uteno...	Endelig	Serum, Plasma, Blod	Gaus Dahl, Bioingeniør, tel:23070000	Kommunelege Brumund Dahl	Åpne
17.05.2020	Laboratoriemedisin uteno...	Endelig	Serum, Plasma, Blod	Ben Reddik, Bioingeniør, tel:55975000	Solan Gundersen, LIS1	Åpne
13.03.2020	Laboratoriemedisin uteno...	Endelig	Serum, Plasma, Blod	Gaus Dahl, Bioingeniør, tel:23070000	Kommunelege Brumund Dahl	Åpne
15.01.2020	Laboratoriemedisin uteno...	Endelig	Serum, Plasma, Blod	Gaus Dahl, Bioingeniør, tel:23070000	Kommunelege Brumund Dahl	Åpne

Forrige
Side 1 av 2
10 rader per side
Neste

BESØKSHISTORIKK
JOURNALKOKUMENTER
PRØVESVAR
NILAR
INNSTILLINGER

275000

presentium voluptatum deleniti atque corrupti quos dolores et quas molestias excepturi sint occaecati cupiditate non provident, similique sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum

Referanseområde	Merknad	Status	Akkreditert
10,0 - 20,0	Her er en kommentar	Endelig	Nei
< 0,5		Endelig	Nei
< 12		Endelig	Nei
4,5 - 9,0		Endelig	Nei
10,1 - 16,5	Nok en kommentar	Endelig	Nei
0,8 - 4,0		Endelig	Nei
< 1,2		Endelig	Nei
< 12		Endelig	Nei

Analysesøk

Prøvemateriale

Rekvisisjonsinformasjon

Utstedt dato: 10.11.2020

Kommentarer:

>Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

Neste møte: 20. juni 12-13

Temaer neste møte bl.a.:

- Helsenorge
- Erfaringer fra Brukerpanelet
- Status innsending testmeldinger

Til info:

Saksunderlag og referat vil heretter blir publisert på nhn.no her:

<https://www.nhn.no/samhandlingsplattform/nilar/samarbeidsgrupper-nilar>

 Norsk helsenett